Kiril Penušliski, Marko Krale - legenda i stvarnost, Misla, Skopje 1983, 575 str.

Sadržaj knjige: **Predgovor** [8-113], **Pjesme** [114-456], **Registri** [557-565], **Fotografije i sadržaj** [566-572].

Autor u predgovoru analizira dosadašnje znanstvene spoznaje o Kraljeviću Marku kao povijesnoj ličnosti i djela u kojima je opjevan.

Na samom početku predgovora opaža da su "povijesne spoznaje o Kraljeviću Marku vrlo oskudne i nepotpune". Zatim komentira na temelju dosad objavljene literature i postignutih znanstvenih spoznaja brojne probleme među kojima su biografija Kraljevića Marka, poetski lik ovog junaka, znanstvene teze o epici o Kraljeviću Marku, motiviku koju obuhvaća ta epika itd. Smatra da se prema motivici može podijeliti u dva tematska ciklusa: fantastično-povijesni i junačko-povijesni. U nastavku se zadržava na motivima, koje promatra kao probleme što su bili i koji su još uvijek prisutni u folklorističkoj znanosti, a utemeljeni su na poznatim izdanjima i prilozima afirmiranih autora u tom području znanosti. Ističe da je Kraljević Marko opjevan u makedonskoj narodnoj poeziji u tisuću pjesama, a susrećemo ga u mnogobrojnim predajama, kazivanjima i toponimima te u lirskim narodnim pjesmama što su manje istražene u folkloristici. Govoreći o genezi pjesama o Kraljeviću Marku, Penušliski smatra da prve pjesme o njemu nisu stvorene na bilo kakvom predlošku/prototipu. Ne slaže se s mišljenjem da su Markovi suvremenici mogli pjevati pjesme o njegovim borbama s natprirodnim bićima.

Penušliski analizira predaje o Kraljeviću Marku iz aspekta dviju grupa: predaja biografskog karaktera i lokalnih predaja. Uvjeren je da je podrijetlo Kraljevića Marka "nedovoljno raščišćeno područje", a zbog mnogobrojnih internacionalnih motiva u njima [u biografskim predajama] zaključuje da mogu samo lokalne imati izrazito nacionalna obilježja.

Makedonske predaje isto tako, dijeli u dvije grupe: lokalne i predaje o ljudskim građevinama [utvrdama, kulama, crkvama i sl.]. Predaje iz prve grupe brojnije su od onih iz druge. Zaključuje da je motiv fizičke besmrtnosti u makedonskim predajama povezan samo s ličnošću Kraljevića Marka. Kazivanja povezana s tom ličnošću uglavnom se oslanjaju na ciklus pjesama o Kraljeviću Marku i djelomice na predaje a obično se u njima interpretiraju najpoznatiji sižeji koji obuhvaćaju rođenje Kraljevića Marka, zadobivanje snage, njegove ženidbe i naročito borbe s raznim junacima.

Među 107 priloženih pjesama 14 nije dosad objavljivano [uzete su iz Arhiva Instituta za folklor "Marko Cepenkov" u Skopju], kao i 13 od 40 priloženih predaja i kazivanja koja su uzeta iz istoga Arhiva.

ALEKSANDRA POPVASILEVA

[Preveo: Borislav Pavlovski]

Kiril Penušliski, Makedonski narodni baladi, Makedonska knjiga, Skopje 1983, 376 str.

Knjiga sadrži: autorov tekst **O makedonskim narodnim baladama** [5-95], prilog **Balade** [99-350], registre osobnih imena [353-354], registre geografskih imena [355-359], registre pjesama po abecednom redu [361-365], kratice izvora upotrijebljenih balada [367-368] i sadržaj [369-373]. Autor na prve dvadeset dvije stranice obrazlaže povijest problema, polazeći od tumačenja riječi BALADA u međunarodnoj i jugoslavenskim književnostima, da bi stigao do porijekla balada. U prvom se redu zadržava na ulozi narodne balade u razvoju književnih djela u vrijeme romantizma. Kad istu pojavu promatra u kontekstu hrvatske književnosti, tada izdvaja književna djela